

Комун КОРНО

29

ийуль

1936 ий

№ 38 (429)

ВКП(б) Мишкан Райкомы да РИК-ын органже
вич кэчэш пöрык лэктэш

Газет ан:
и ийлан 5 тэнтгэ,
6 тылзылан 3 т.

Адрес: БАССР,
дер. Мишкано.

ИШКУЗИН

Шурным сай качэствэ дэнэ кучык срокышто погэн налман

Тэнэй Сталинский 7—8 у б о р к ы н качэствы миллиард пуд шурно вэрч жө пэш алама, ик квадрат кучэдалмэ лозунгам шуктнй метрлан 15-20 мартэ тышап чот дэнэ мэ ышкэ-нан умбак куго обэзатэ-льствым налын улына. Ты обэзатэ-льствэ шурно погы-маштэ пашам большевикла организоватлэн, шурным ик пырчыжымат йомдарыдэ, кучык срокышто погэн на-лаш уша. Тугэ гынат, йал совет, колхоз правлэнь вуйлатышэ влак да брига-дир влак тыдым пэш ра-сынак увлэн шуктэн огы-тыл. Сандэнат шурно по-гымаш пэш пушкыдын мийа.

Район кöргым налын он-чымаштэ ийульын 25-лан уржа улгыжат 3290 гектар альэ 21 процент вэлэ тў-рэдалтын. Тыдэ, пашаштэ пэш нэлын кожганымашым ончыкта.

Моло ий дэн тагастары-мэ годым, тэнэйсэ ийын ойыртышыжо пэш куго. Йүшто шошо эртышын, ойар шокшо, мардэжан ий кэчэ дэнэ вашталтэ. Тыгай условий лиймэ дэнэ чыла культурымат ик жапыштэ погэн налаш возэш. Сады-лан вэрч ик часат, ик ми-нутат жап йара эрташ тийыш огыл.

1936 ий—стаханов ий, чыла озанлык пашам шуктымаш-тэ күкшо качэствэ вэрч кучэдалмэ ий. Тугэ гыпат районыштына уборкын ка-чэствыжым налмэ сфретыш-тэ сай манаш'ок лий. „Шэ мэр“ колхозышто (колхоз вуйлат'шэ Микишев С.)

Комбайн дэн тўрэдмашым огыт аклэ

Максим Горький лўмэш шурно пырчэ ужаргэ—ман колхозышто 4-шэ номеран комбайн дэн комбайнэр Вичужанин уржам тўрэдэш Тўрэдаш 24-шэ ийульышто тўвалыэ. Тўрэдмашым сай эртарара. Тугэ гынат, колхоз правлэнь могырым комбайн умбак йүштын он-чымаш уло. 26-шо ийуль мартэ комбайн дэнэ тўрэд-мэ 10—12 цэнтнэр шурным колхоз амбарыш огыт нал. „Комбайн дэн тўрэдмэ“ ок ыштэ.

Прэмий пуалтын

1935 ийыштэ Куго Шадэ йал совет, вуйлатышыжэ Фаткутдинов культур стро-ительствылан пэш куго вийым пыштэн, полшэн шогыш. Тудын полшэн шогымо дэн Сталин лўмэй колхозышто Пэлэ Кыдалаш Школлан пöрт ышталтэ. Кызыт ВЦИК Шадэ йал совет вуйлатышэ Фаткут-диновым 400 тэнтгэ, строи-тель Нуригдиновым 150 тэнтгэ окса дэнэ пöлөкыш.

ШУРНО ПОГЫМАШТЭ СТАХАНОВ ДВИЖЭНЬЫМ КУМДАН ШАРЫЗА!

Шурным ик пырчыжымат йомдарыдэ погэн нал-шашлан, вуй погымашым организоватьлыза!

Мый машинам сай шинчэм

Мый тўрэдмэ машина дэн 1932 ий годсэк ыштэм сандэнэ машинам сай гына шинчэм. М а ш и н а м т ў р э д м э годым тутышла ўйлаш да чы-ла шурыпышт влакым чот-кыдэмдэн шогап кўлэш—тунам машина огэш пу-дырго. Тэнэйэ уржа тўрэ-даш мый ийульын 20-жо лэктым да кэчаш нормым пэрвой кэчэ гычак эртарэн тэмап тўгалыым. Ийульын 23-жо 6 гектарат 25 соты-йым тўрэдым. Чылажэ 5 кэчылан 36 гектарым тў-рэдым.

Лобогрэйкэ дэн тўрэдмэ годым машинистым оймэ-пэш акан. Мыйын оймэ-тышэм гын Сайфутдинов Валий тыршэн ышта. Им-нэ влакым мэ кок смэна дэн кичкэна. Тыгэ ыштэн уржам ты кэчылаштак тў-рэдын пытарэна.

Мишкан йал совет Кру-пскайа лўмэш колхозын машинистшэ ТАСБЭРДИН

Жапым канымаш дэн эртарара

Чорай йал ПО-н Ардашыс-сэ лапкыштыжэ ужалышэ Бадамша вич кэчышкэн лапкым пэтырэн шинчыкта. Тэвэ тудын лапкым пэты-рэн шинчыктымэ кэчышт-влак:

28-шэ Ийфнышто Ба-дамша пайрамлыш, 29-жэ вуйжо корштымылан литр утла аракам йўо да 30-жо адак вуйжо корштэн кий-ыш. 1-шэ ийульышто реви-зиым ыштыштат 2-жо чорайыш кайыш.

Тувэч толмо дэч вара 6-шо ийульышто 5 час ужалышат, 7-шэ ийўль-ышто адак каныш.

Ваксола лапкыштэ ужа-лышэ Кэликайэват тугак толаша. А шурно погэста-рымэ годым колхозник-влаклан кўлэш тавар кон-дымаш нэргэн Ардаш дэн Ваксолаштэ вэлэ огыл, Чорайыштат пэш пушкыдо. Чорай дэн Ардаш йал со-вет-влакын ты пашаш уш-нымышт кўлэш.

ПИСЬМОНОС

Пэрвой кырмэ уржам кугыжанышлан

„Йошкар Памаш“ колхоз (Пайтара йал со-вет) 28-шэ ийульышто кугыжанышлан 18 цэн т. нэр уржам Пўрö заготзэрнош нангайыш.

107 гэктар тўрэдалтэ

„Путиловэц“ колхозышто (Пайтара йал совет) тўрэ-даш ийўльын 18-жэ тўга-лыыч да ийульын 26-шы-лан 107 гектарым альэ 41 процентым тўрэдич. Посна бригадэ влакыштэ 1-шэ бригадэ 46 га, 2-шо брига-дэ 41 га, да 3-шо бригадэ 19 гектарым тўрэдынт.

Шурно погэстармаш па-шаштэ стахановла ышты-шэ влакат уло. 1-шэ брига-дэ гыч Акбулдина Сайна-лыка, Байрамалова Мачук,

Ишкузина Кувий да Иман-байэва Ачук кэчаш нор-мыштым артырэн 145 про-центыш шуктэн тэмап. 2-шо бригадыштэ Акбула-това Кўлгына, Изыланова Аксылтан да Михайлова Йандалчэ кэчаш нормыш-тым 300 процентыш шук-тат. 55 ийаш Атнабайэва С а л и к а кэчаш нормы-жым 100 процентыш шук-тэн тэма.

ИШКУЗИН

Ўдырамаш-влак пöлэкым вучат

Мишкан йал совет „У-ламаш“ колхозышто код-шо ийсэ доход пöлымо го-дым, пöлөклан шуко гына нйста налылтын ильэ. Пö-лөкым кöлан пушашым колхоз правлэнын засэда-ншыжэ ончэныт. Пöр-йэв влак дэч посна засэ-даньэш 15 ўдрамашлан пö-лөкым пуаш ыштэныт ул-маш. Колхоз чумыр погы-нымашэш ўдрамаш влак-лан пöлөк пушаш нэргэн шындышын, йолкоракшат вуйым нöлтальэ.

—Нуно влаклан пумоңго мыланат пуза! Огына кöнб! манын кычкыраш тўгалыыч. Тыдлан колхоз правлэнь члэн влак отпорым ышт пу, шыпак лийыч.

Тыгэ лийшын кулацкий уравниловкам пурташ шо-нышо влак сэгышт.—Туга-

жэ уэш налмөвго чылалан-дат тöр пуэна—манын кол-хоз вуйлатышэ Йапайэв погынымашым пэтырыш. Сэдыгэ ўдрамаш влак пöр-йэв влак дэч кйм лийын пöлөкым налтэ кодыч.

Ты пöлөк налшаш йэв влак тачэ мартат вучат. Нунын кокла гыч иктыжэ Апсадикова Алэк тыгэ ой-ла: „Тудын йалукшо шөргэ огыл, лўмжо шөргэ“.

Бндыжым пашаш лэкти-мышт влакат—шуко тöрш-тылда чыла иктэ пöлөкым налын ышта кэрт, садэ ик-тэ мэ савышна—маныт.

Ты куго ситыдымашым колхоз правлэнь вашкэ тöрлаташ тийыш. Ударник ударница влакын пашаш-тым аклэн моштыман.

Н. ПРОКОПЬЭВ

Качэствэ вэрч огыт кучэдал

Мишкан йал совет „У-ламаш“ колхозын 1-й бри-гадыштыжэ уржа тўрэд-маштэ качэствэ вэрч огыт кучэдал. Лобогрэйка дэн тў-рэдмаштэ уржа вуй шуко пўчкылт кодэш. Машинаш-тэ зэрноуловитель укэ. Машинистшэ Мандийаров Ильуш — зэрноуловитель мыйын пашам мо, бригадир ыштыктыжэ,—манэш. Ту-дын машинажат чарнэн чарнэн гына ышта, ик шыштырнакшэ йарсэн, вэс шыштырнакшым пöртыктэн кэрдтэ „шр.р.“ шоктэн тўрэтдэ кайа. Мандийаров тыдланат „ок йўдыг“ тош-то брмчак ойыл пöржмам муэшат шыштырнак йыма-

лан кыстыра. Тугэ гына машина тöрлана гын ыш-кат лийэш да, укэ тыршымэ арамыш кайыш.

Молян тыгэ вара? Мо-ланжэ паллэ. Машинам рэ-монт гычак тыгэ лукты-ныт, иктат ончэн огыл.

Машина почэш кўлта пидаш мийшэ влакат шор-вондо дэч посна кид дэн гына удыркатат, садылан уржа вуй шуко кодэш.

Йбрэ бригадиржэ Кубай-кин Андрэй тырша, конный граблымат луктын. Ты си-тыдымашым тöрлатэн Ку-байкин дэн пырля правлэ-ныат полшаш тийыш.

Н. П.

**СТАХАНОВКАМ
КЫРЫШЭ ОЛЬГАМ
МУТ КУЧЫМАШКЭ**

„Кызыл Йул“ колхоз члэн Апсальмова Ольга, тэнэй гына Чорай Пэлэ Кыдалаш Шолышто тунэм лэктэ. Тудо колхоз производствышто пашам ударлын ыштэн, моло колхоз драмаш-влаклян при-мэрым ончыктышто годым, 5-шэ ийүлышто обшо имнэ вича ыштымашеш Аптык Мэнзам күртвөб колымо дэвэ руэн пытарыш. Мэнза ынде пашалан ок йөрб.

Аптык Мэнза пашаш ик кэчымат кодыдэ кошто. Кодшо ийат пашам ударлын ыштымыжлан колхоз правлэньэ пблэклыш.

Стахановла паша ыштыш Мэнзам кырышэ Ольгам пролетар сут ончык мут кучаш кодатш. Б.

Газет огэш тол

„Кызыл Йул“ колхоз правлэньэ тэнэй „Крестьянская Газета“ газетлан сэралтын ильэ. Тугэ гынат ты газет тачэ мартэнат толмаш укэ, ынде 6 тылзаш срокшо эртыш.

Чорай почто пблка агент Ианзэйв дэч „молан газет огэш тол?“ манын йодат ган— „Аля“ вэлэ манэш. Мишкан почто пблка могырым ты пашам лончылмыштым йодам. БАДАМШИН

**Тулык Удыр влаклян
полышым пуман**

„Кызыл Йул“ колхоз, Ардаш йал совет, Акубэк Кубакын, Удрамашыжэ почэш толшо кок тулык Удыр-влак улыт да нуно-влакым иктат ок ончо, ок лукшо. Илаш вэрыш-тат укэ, кушто лийэш, тушто малат. Ардаш йал советыш ты тулык Удыр-влак нэргэн увэртаралтын ильат, изыракшым йаслыш налаш күштэн. Кугыракшылан улыш укэ. ОСЫП Ш.

Муйым шолып пукша

Будьонный дүмэш колхозын мүйш ончышыжо Асмандиаров Аймет чблнык-эш лышыл йэвгыштым да ышкэ сэмийажым шолып погэн мүйым пукшэн кийыкта. Тыдэ ок ситэ, ышкэ сэмийажлан нумалтэнат колта.

Колхоз мал шалатышым, озадымчылык пашам колхоз правлэньэ могырым ужо укэ. ЭСКЭРЫШЭ

Автоколонно эртыш

Чельабинск ола заводлаште стахановла паша ыштышэ-влак войенизи-рованнэ автоколонно дэн Мишкан район коч ийульын 25-жэ, 12 сагат кэчывал годым эртышт. Автоколонно Чельабинск гыч Москош кайа.

**Пашам ыштыдэ
акым налэш**

„Шэмэр“ колхозышто лудмо пбрт вуйлатышылан Кубайкин Русэн шога. Тудо колхоз массэ коклаште культур пашам массын йодмыж тагыт шындышаш годым, нымо пашамат ок эртарэ. Колхоз пырдыж газет лукмашымат организоватлэн огыл.

Сэдэ арна коклаште Кубайкин пасу таборыштат, лудмо пбртыштат ужмаш укэ.

Культур пашам ыштыдэ коштышо Русэнлан Мишкан йал совет оксам йрам твла. ИБАЙЭВ

Кадрым йамдылымаш

Н-Троицкыштэ Район Колхоз Школ уло. Тышкол колхоз чот кондыштышо, колхоз вуйлатышэ, полэвод, вэт санитар-влакым йамдыла. Тугэ гынат, колхоз-влак Район Колхоз школан улышым ситышын пуэн огыт шога. Колхоз-влакын 12000 тэнгэ РКШ-ылан тұлшашышт уло.

Йужо ик колхоз-влак тышколыш тунэмаш колтымо йэв-влаклян продуктым ситышын колтэн огыт шога. „За Сталинец“ колхоз вуйлатышэ Баймэтов продуктым колтыдымыж дэнэ школышто тунэмшэ Асмайэв шылын пбртыльб да кок арна годсэк суртыштыжо кийа.

Ушкыж укэ

„Путиловэц“ колхоз члэн-влакын ушкалышт-влак тачэ мартэ, ушкыж укэлан иктыжат случить-лалтын огыл.

Колхоз правлэньэ ушкыжым налмэ нэргэн огэш ойгырто. Пайтара йал совет, волькык брчыктарымэ паша сэккэ вуйлатышат ты пашам огэш шоналтэ да йонымат огэш ыштэ.

Кином ужмаш укэ

Кино картиным ончыкты-маш, йалыште культур шарымашын ик күлэш ужашыжэ улэш. Кино картинэ коч социалист строительствын кушмыжым, тулэч молымат раш палаш лийэш. Тугэ гынат мэмнан Ардаш йал совет кбргб колхоз-влакыштэ идалук годсэк кино картиным ужын огыт ул. Мэмнан йал совет кино ончымо права гыч волталтын мо? АПСАЛЬАМОВ

10240 тэнгэ акаш тавар толын

Ййульын 20-жо Мишкан раймагышкэ 1500 тэнгэ акаш у драмаш влак чулка, пбрийэ да рвэзэ-влаклян йбршаш носки, 2000 тэнгэ акаш мэж посто да тулэч моло тавар-влак чылажэ 10240 тэнгэ акаш тольо.

Кажнэ тавар налаш толшо колхозник, колхозница ышканжэ күлэш таварым налын кэртэш.

**Районыштына курго
йамдылмэ нэргэн**

СВОДКО

1936 ий 20-шо ийульлан
% % чот дэн

ЙАЛ СОВЭТ ВЛАК ЛУМ	ШУДО СОЛЫ- МАШ		СКОЛЫ- МАШ
	Лыпгаш	Курго йам- дылмаш	

Күрзэ	79	6	54
Павай	100	15	35
Кужнур	67	17	7
Ардаш	59	30	17
Брүховко	55	64	55
К-Шаде	60	18	60
К-Соказа	100	60	42
Пайтара	43	96	40
Йылыш	21	31	33
Монар	62	25	24
Кэмэй	100	54	87
К-Тамак	100	10	100
Мавльүт	87	27	78
Миткан	42	43	47
М-Накаръяк	35	15	22
Нагрэтдин	95	30	40
Н-Троицк	68	10	43
Козаш	60	11	16
Соказа	100	45	70
Тымбай	39	12	25
Урйадэ	77	36	20
Нэргэ	70	23	84
Чорай	50	10	30
Йанагуш	39	24	46
ЧЫЛАЖЭ	64	29	45

**10-шо ОСОАВИАХИМ
ЛОТЭРЭИ БИЛЭТДАМ
ОНЧЫЗА!**

Мишкан район кбргыштб 10-шо осовавиакхим лотэрэй билэт шалатымэ кокла гыч модыш лэктын. Модын налшэ лотэрэй билэтын номержэ—55, сэрийжэ 10864, разрадшэ 11, ты лотэрэй билэтлан 2500 тэнгэ акаш модыш лэктын.

Модын налмэ оксам Мишканысэ сбэркасышты на-лаш лийэш.

отв. ред. Ш. В. ВАСИЛЬЕВ

**Краснонамский Марийский
Областной педагогический
техникум** об'являет прием заявлений от желающих поступать на I, II и III основные курсы школьного и дошкольного отделения.

От поступающих требуется следующие документы: 1.) Об образовании, 2.) Метрическая выпись, 3.) Справка о состоянии здоровья и две фотокарточки собственноручной подписью.

С 22-го августа с/г. проводятся испытания.

Примечание: Техникум производит набор студентов марийской и удмуртской национальности.

Дирекция

**Утерянные документы
считать недействительными**

Военный билет, комсомольский билет на имя Егорова Автона. Военный билет на имя Викбулатова Хабибрахмана, Лукниина Сергея Григорьевича, Клязова Петра Демидовича, Аксенова Михайла Егоровича, Шамыкова Шайбана, Знавгирова Галинура Коштылечева Николая и Валнурова Шайхиура.

Метрическая выпись на имя Сведенцева Алексея Семеновича.

Амбарысэ клэщ дэн кузэ кучэдалаш

(Райзо аграном Борисовын статыйанжэ)

Клэщ манмэ амбар вредитель түрлб вэрат лийэш. Шурно кырымэ олымышто, шурно шупшыктымо орваштат, шурно амбарыштат, вакшыштат, пэкарныштат—вигэ вэрат клэщ лийын кэртэш, кушто гына шурнопырчэ альэ ложаш опымо вэр уло гыч, тушан клэщ брчэн кэртэш.

Клэщ улым палаш йбсб огыл. Шурно опымо амбарыш пурымо годым, нэрыш нэлэ пич үпш пэрна гыч, клэщ тыгай вэрыште лийман. Клэщ куго огыл. Лупо (кугын ончыктышо йанда) вошт ончымо годым пэш рас койэш. Лупо дэч посват ужаш лийэш. Шүканрак шурно пырчым альэ пуракым налын шэм онаш, шэм коваштыш пыштэн кэчэ могорыш ыштэн ончымо голям, ошалгэ альэ күрэн түсан изэ чүчалтыш гай наста влак кэчэ волгыдо дэч шылын кайаш тўналыт—тыдэ клэщ лийэш. Тывэч паллэ клэщ

кэчэ вочдымо вэрым йбрбта.

Клэщ вашкэ брчб. Пэрвойак клэщ шурно пырчын үмбал коваштыжым да түлэтолмышым (зародышыжым) кочкын пытара, вара шурно пырчын рүдышкыжб пурэн пыжашым опта. Тыште иланаш тўнаэш. Клэщ шурно пырчын түлэтомжым коччын озым лэктэ кодэш. Сандэнэ клэщ пэш куго лүдмашан вредитель улэш.

Шурно пырчэ кукшо лиймэ годым, ночкилыкшо 13,5 процэнт артык лийдымэ сүрэтыште клэщ шурно пырчын коваштыжым (шүмжым) шүтэн, кбргышкыжб пурэн ое кэрт. Шурно пырчын ночкилыкшо 18—20 процэнт уло гыч, клэщ брчэн вэлэ кэртэш. (Шурно пырчын ночкилыкшым хата-лабараторий коч палэн на-лаш лийэш). Клэщлан 20-25 градус шокшо ли

йэш гын илашыжэ пэш сай, 50-60 градус шокшо лиймэ годым тудо кола. Клэщ 10-12 градус йүштым түсб, ты жапыште тудо кочмыжым чарна. Шурно пырчыште шокшо лийаш тўналшын, 5 градус шокшо лийын шушын клэщ адак кочкаш тўналэш.

Ава клэщ 20-30 нарэ муным мунча. Сай условий лиймэ сүрэтыште сэдэ муно гыч, кум-вил вэчыште куд йолан личинкэ лийэш. Варажым 12-15 кэчэ гыч кушкын шушо клэщ лийэш.

Клэщым пытаршаш-лаш киндэ амбар-влакым эрыкташ күлэш. Амбар вуй-влак аламан лэвэдалтын гын, сайэмдэн лэвэдман, йүр, лум ынжэ вича. У шурно пырчэ опымо дэч ончыч амбар йымалым сайын эрыктэн, 1—2 сантиметр күжгыт дэн йулатымэ ош порым шавыман. Кэросин йбрэ ыштымэ

ош пор нбнчык дэн йыгэт гын, сайрак лийэш. Кэросин йбрэ ош пор нбнчык тыгэ ышталтэш: налылтэш йулатымэ ош пор, пэшкыдэ руаш гайрак лийшашан ыштэн ош порыш вүд пышталтэш, вара тышкэ кэросин ушалтэш. 12 Килограмм нбнчыкыш 400 грамм кэросиным пыштыман. Вара тыдын дэн амбарын пырдыжшым, күвар онажым, чыла корэш-влакым йыгыман. Тыгэ ыштымэ годым клэщэ вашкэ кола. Дезинфекций эртарымэ дэч ожно шурно амбарын күвар онажым шокшо кон вүд дэн мушман.

Пырдыж-влакыш шыжыктышашлан эмульций йамдылалтэш. Эмульций тыгэ ышталтэш: 5 литыр вүдыш 1 килограмм йулатымэ ош пор, пэл литр кэросин пшгалтэш. Вара ты эмульций дэн дезинфекций эртаралтэш. Идым лэваш, шыналык, мэшак, шурно шупшыктышаш орва-влакымат сэдын дэнак дезинфекцирватлыман.